

Toimintakertomus 2016

Maataloustuottajain Kaakkois-Suomen Liitto
MTK-Kaakkois-Suomi ry

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan katsaus

2. MTK-Kaakkois-Suomi

2.1 Arvot ja toiminta-ajatus

2.2 Tietoja toimialueesta

2.3 Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tuotantosuunnittain maakunnittain vuonna 2015

2.4 Maatilojen rahavirrat Kaakkois-Suomessa

3. MTK-Kaakkois-Suomen jäsenet ja hallinto

3.1 Jäsenet

3.2 Kunniajäsenet

3.3 MTK-yhdistykset ja jäsenmäärät

3.4 Liiton hallinto, toimihenkilöt ja tuottajayhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit

3.4.1 Johtokunta

3.4.2 Eteläisten MTK- liittojen valiokunnat

3.4.3 Kaakkois-Suomen maaseutunuorten valiokunta

3.4.4 Tilin- ja toiminnantarkastajat

3.4.5 Toimitilat

3.4.6 Toimihenkilöt

3.4.7 Edustajat MTK:ssa

3.4.8 MTK:n valiokunnat

3.4.9 Tuottajayhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit

4. Vuoden 2016 toiminta

4.1 Edunvalvonta

4.2 Koulutukset ja tapahtumat

4.3 Kuluttajatyö

4.4 Hanketyö

4.5 Kannanotot ja tiedotteet

4.6 Liiton kokoukset

4.7 Johtokunnan toiminta

4.8 Edustus toimielimissä ja hankkeissa

5. Maaseutunuoret

6. Sektorikohtaiset katsaukset

6.1 Maaseutuyrittäjyys

6.2 Vilja

6.3 Maito

6.4 Liha

6.5 Luomu

6.6 Ympäristö- ja maapolitiikka

6.7 Sosiaalipolitiikka

7. Liiton talous

8. Jäsenedut

9. Liiton johtokunnan 2017 yhteystiedot

1. Puheenjohtajan katsaus

Tuottajahinnoista maito, viljat, peruna ja kananmunat laskivat edelliseen vuoteen verrattuna. Naudan- ja sianlihan hinnat olivat lähes samalla tasolla. Kaikkien tuotteiden tuottajahinnat ovat kestävämmän alhaalla tasolla.

Viime kevään traktorimarssilla pyrittiin saamaan huomio maatalouden taloudelliseen ahdingoon. Muutoksia ei saatu vielä keväällä aikaiseksi, mutta syksyn budjettiriihessä saatiin jotain tukea hallitukselta. Tuki oli hyvä saavutus huomioiden koko maan vaikean tilanteen.

Viljelijöille erittäin tärkeään tukipolitiikkaan tuli viime vuonna tukiehtoihin ympäristösitoumuksen osalta muutoksia. Nämä aiheuttivat tuottajille lisästressiä taloudellisen ahdingon lisäksi. Henkisen jaksamisen tueksi liitto aloitti hankkeen Virtaa viljelijälle. Hankkeen tavoitteena on kehittää ennakoivia toimenpiteitä työuupumuksen ehkäisemiseen ja auttaa vaikeuksissa olevia tiloja selviytymään ahdingosta.

Alue- ja maakuntauudistukseen liittyen oli viime vuonna paljon tilaisuuksia. Viljelijöitä koskettavia asioita ovat uudistuksessa maaseutuhallinto, lomitukset, ympäristöterveydenhuolto ja maakuntakaavoitus.

Kevään 2016 MTK:n valtuuskunnassa hyväksyttiin valiokuntauudistus, mikä supistaa valiokuntien määrän 9 valiokuntaan. Syksyn valtuuskunnassa valitut henkilöt aloittavat työnsä varsinaisesti vuoden 2017 puolella. Uudistuksen tavoitteena on lisätä valiokuntien tehokkuutta ja aktiivisuutta sekä parantaa yhteydenpitoa jäsenistöön.

MTK:ssa on panostettu myös yhdistysten toimintaedellytysten parantamiseen taloudellisella tuella. Myös MTK-Kaakkois-Suomi on tukenut alueen yhdistyksiä rahallisesti. Tärkein jäsenetumme on kuitenkin ammattimme edunvalvonta. Vaikka taloudellinen tilanne ei ole nyt hyvä, olemme saaneet merkittäviä asioita kuten kuluttajien huomion puolellemme.

Kiitos hyvästä yhteistyöstä kuuluu jäsenille, yhteistyökumppaneille, johtokunnalle ja toimihenkilöille vuodesta 2016. Tulemme ensi vuonna, juhlavuonna, tekemään vahvaa edunvalvontaa hyvässä yhteistyössä kaikkien kanssa.

2. MTK-Kaakkois-Suomi

2.1 Arvot ja toiminta-ajatus

Liiton toiminnan arvot

Maataloustuottajain Kaakkois-Suomen Liitto, MTK-Kaakkois-Suomi ry, toimii alueellaan jäsentensä, maa- ja metsätaloustuottajien sekä maaseutuyrittäjien etujen valvojana ja puolenpitäjänä.

Liiton toiminnalle on hyväksytty seuraavat arvot:

- Maahenki
- Asiantuntevuus
- Tulevaisuushakuisuus
- Sisäinen tasa-arvo

Liiton toiminta-ajatus

MTK-Kaakkois-Suomen tehtävänä on turvata jäsentensä taloudelliset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset oikeudet sekä kehittää niitä.

Liitto vaikuttaa alueellisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kunta-, maakunta- ja valtakunnan tasolla tehtäviin päätöksiin. Liiton tavoitteena on taata jäsenille tasavertaiset toimintamahdollisuudet.

2.2 Tietoja toimialueesta

Liiton toimialue kattaa Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Tämän lisäksi liiton toimialueeseen kuuluu osia Etelä-Savon ja Uudenmaan maakunnista.

Kymenlaakson maakunnan maapinta-ala on 5 149 km², asukasluku n. 179 000 ja asukastiheys n. 35 asukasta neliökilometrillä (lähde: Tilastokeskus). Kymenlaakson maakunnassa on kolme kaupunkia: Kouvola, Kotka ja Hamina.

Etelä-Karjalan maakunnan maapinta-ala on 5 328 km². Asukasluku Etelä-Karjalassa on n. 131 000 ja asukastiheys n. 25 asukasta neliökilometrillä (lähde: Tilastokeskus). Vertailun vuoksi todettakoon, että koko Suomen asukastiheys on n. 18 asukasta neliökilometrillä. Etelä-Karjalassa on kaksi kaupunkia: Lappeenranta ja Imatra.

MTK-Kaakkois-Suomen toiminta-alue käsittää yhteensä 18 kuntaa: Kouvola, Iitti, Pyhtää, Loviisa, Kotka, Hamina, Virolahti, Miehikkälä, Luumäki, Lemi, Savitaipale, Mikkeli, Lappeenranta, Taipalsaari, Imatra, Ruokolahti, Rautjärvi ja Parikkala.

2.3 Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tuotantosuunnittain maakunnittain vuonna 2015

	Kymenlaakso	Etelä-Karjala	yhteensä
Viljanviljely	913	502	1415
Muu kasvinviljely	392	364	756
Kasvihuonetuotanto	24	11	35
Avomaantuotanto	30	28	58
Maidontuotanto	176	196	372
Naudanlihantuotanto	47	80	127
Muu nautakarjatalous	9	14	23
Sikatalous	10	10	20
Siipikarjatalous	1	3	4
Muu laidunkarja	120	88	208
Sekamuotoinen tuotanto	57	63	120

Lähde: Luke

2.4 Maatilojen rahavirrat Kaakkois-Suomessa

Maatilojen tulot (brutto, ei sis. ALV:ia) vuonna 2015 (Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto)

	%	milj.€
Maatalouden myyntitulot		
Maito	50	39,88
Naudanliha	10	7,83
Sianliha	7	5,83
Muu liha	0,2	0,19
Kananmuna	0,8	0,68
Viljat	20	15,74
Muut kasvit	12	10,08
Maatalouden myyntitulot yhteensä	25	80,23
Maatalouden tulotuet	26	83,03
Metsätulot (maanviljelijät)	18	58,49
Sivuansiotulot	31	99,12
Yhteensä	100	320,87 (-5 %)

Osuus koko maan maatilojen tuloista 5 %

3. MTK-Kaakkois-Suomen jäsenet ja hallinto

3.1 Jäsenet

Kertomusvuoden ajan liiton jäsenenä on ollut 18 maataloustuottajain yhdistystä. Lisäksi Etelä-Karjalan Osuuspankki, LähiTapiola, Lihakunta, LSO-osuuskunta, ProAgria Etelä-Suomi, Tuottajain Maito, Kymenlaakson Lihanautakerho, Kymenlaakson kasvinviljelijät sekä Kaakon ja Kymenlaakson metsänhoitoyhdistykset ovat liiton yhteisöjäseniä.

3.2 Kunniajäsenet

Liiton kunniapuheenjohtaja on talousneuvos *Valio Sapanen* ja kunniajäseniä seuraavat henkilöt:

maanviljelijä *Viljo Mattinen*

maanviljelijä *Ossi Illukka*

maanviljelijä *Pentti Kallela*

3.3 MTK-yhdistykset ja jäsenmäärät

MTK-yhdistysten jäsenmäärä on toimintavuotena pienentynyt keskimäärin lähes neljällä prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Seuraavassa taulukossa näkyy yhdistyskohtainen jäsenkehitys.

Yhdistys	Jäseniä 2015/2016	Yhdistys	Jäseniä 2015/2016
Anjalankoski	861/838	Parikkalan seutu	573/547
Elimäki	603/574		
Iitti	454/428	Ruotsinpyhtää	138/133
Jaala- Kuusankoski	329/316	Savitaipale	346/336
Joutseno	434/417	Suomenniemi	70/67
Lappee	785/775	Taipalsaari	242/240
Lappeenranta	53/48	Valkeala	648/634
Lemi	232/220	Vuoksi	542/517
Luumäki	324/306	Kaakko	1351/1301
Kymi-Pyhtää	356/345		
		Yhteensä	8341/8042 (-3,6 %)

3.4 Liiton hallinto, toimihenkilöt ja tuottajayhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit

3.4.1 Johtokunta

Toimintavuoden liiton johtokunnan jäsenet ja heidän yhteystietonsa olivat seuraavat:

Kari Niemi	puheenjohtaja	040 704 4696
Janne Kainulainen	varapuheenjohtaja	050 309 4805
Pekka Helkala	jäsen	040 517 8370
Aleksi Kivelä	jäsen	040 755 0413
Timo Neuvonen	jäsen	050 541 2084
Helena Pesonen	jäsen, maaseutunuorten edustaja	040 760 2735
Juha Sajomaa	maaseutuyrittäjävastaava	040 512 2765
Matti Seitsonen	kuluttajavastaava	0500 753 763
Antti Särkkä	jäsen	050 356 6997
Riitta Torikka	jäsen	050 541 0411
Matti Ahvonen	MTK:n valtuuskunnan jäsen	050 523 5483

3.4.2 Eteläisten MTK-liittojen valiokunnat

MTK-Kaakkois-Suomi oli toimintavuonna mukana MTK-Hämeen, MTK-Uusimaan sekä NSP:n (Nylands Svenska Producentförbund) kanssa yhteisissä valiokunnissa seuraavasti:

Lihavaliokunta:

Janne Kainulainen	Parikkala
Ville Savelainen	Iitti

Luomuvaliokunta:

Mika Ala-Outinen	Savitaipale
Matti Seitsonen	Anjalankoski

Maitovaliokunta:

Timo Neuvonen	Parikkala
Riitta Torikka	Valkeala

Sosiaalivaliokunta:

Helena Pesonen	Vuoksi
Riitta Torikka	Valkeala

Verovaliokunta:
Pekka Vihtonen Lappee
Matti Ahvonen Joutseno

Viljavaliokunta:
Pekka Helkala Lappee
Juhani Laihia Vuoksi
-toimivat myös viljakaupan tarkkailijoina

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta:
Antti Suonio Lemi
Aleksi Kivelä MTK-Kaakko

Maaseutuyrittäjävaliokunta:
Juha Sajomaa Elimäki
Jarmo Rautio Vuoksi

Alueellinen metsävaliokunta:
Tuottajayhdistysten edustajat
Kimmo Eloranta Ruotsinpyhtää
Juha Metso Parikkala
Kari Niemi Valkeala
Antti Särkkä Suomenniemi

Metsänhoitoyhdistysten edustajat
Eero Kivistö MHY Kymenlaakso
Jouni Muukka MHY Mänty-Saimaa
Timo Partinen MHY Etelä-Karjala
Sirkka Savukari MHY Kaakko

Annukka Kimmo MTK:n metsäjohtokunnan jäsen

MTK:n valiokuntaudistus

Vuonna 2016 toimeenpantiin koko järjestöä koskettava valiokuntaudistus. Uudistuksella pyritään lisäämään valiokuntatoiminnan tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Hyvin toimiessaan valiokunnat ja jaostot palvelevat MTK-järjestön kannanmuodostusta, järjestön sisäistä yhteistyötä sekä järjestön ja jäsenten kehittyvää vuorovaikutusta.

Keskusliiton valiokunnat ovat MTK:n johtokunnan pysyviä asiantuntijaelimiä omalla alallaan. Valiokuntien jäsenvalinnoissa painotetaan osaamista ja sitoutumista. Uudistuksella pyritään osaltaan MTK-järjestön kentällä olevan osaamisen hyödyntämiseen valiokunta-

työssä. Valiokuntien toimintatapoja nykyaikaistamalla ja sähköisiä työvälineitä hyödyntämällä järjestön kantojen valmisteluun on mahdollista saada mukaan moninkertainen määrä henkilöitä nykytilanteeseen verrattuna. Valiokunnat viestivät ajantasaisesti ja koordinoitusti yhdistyksille, jäsenkuntaan ja muille tahoilla.

Lisäksi valiokuntauudistuksessa jaostot korvautuvat pääsääntöisesti sähköisessä ympäristössä toimivilla verkostoilla. MTK:n valtuuskunta nimeää kullekin verkostolle puheenjohtajan ja tälle varahenkilön. Verkoston puheenjohtaja on jäsen siinä valiokunnassa, jonka yhteydessä verkosto toimii.

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja nimetään MTK:n normaalissa päätöksentekojärjestyksessä: liitot tekevät esitykset verkostojen henkilövalinnoiksi ja MTK:n johtokunta valmistelee valtuuskunnan kokousasiat.

Verkoston puheenjohtaja edustaa oman tuotantosektorinsa asiantuntemusta valiokunnassa ja toimii oman tuotantosektorinsa aktiivisena edushenkilönä järjestön sisällä ja ulospäin. Puheenjohtaja vastaa oman verkostonsa kokousten ja verkoston avulla järjestettävän tiedonkeruun sekä muun yhteydenpidon järjestämisestä yhdessä verkostosta vastaavan toimihenkilön kanssa.

Verkoston puheenjohtajalta, varapuheenjohtajalta ja keskusliiton vastuualueen toimihenkilöltä edellytetään siten vahvaa substanssiosaamista verkoston toimialasta sekä erityisesti käynnistysvaiheessa aktiivista ja aloitteellista sähköistä viestintää. Uusien sähköisten työkalujen käyttöönottoon tarjotaan keskusliiton toimesta valmennusta. Verkoston avainhenkilöiden kuuluu huolehtia oman osaamisensa kehittymisestä myös sähköisten työvälineiden hyödyntämisen osalta.

MTK:n johtokunta on käsitellyt verkostojen toimintaa ja todennut, että verkostojen toiminnan lähtökohtana on nykyaikainen ja ajanmukaisilla välineillä toimiva kansalaisjärjestötoiminta. Johtokunta ei ole nähnyt tarkoituksenmukaisena asettaa verkostoille toimintaa kangistavia mallisääntöjä tai määrittellä tarkemmin verkoston ytimessä toimivan ryhmän kokoonpanoa. Verkostojen toiminnan käynnistyessä on tärkeää kerätä ja levittää tietoa niiden toimintatavoista ja hyvistä käytännöistä.

Verkosto on foorumi, jossa käytävää keskustelua ja kannanmuodostusta verkoston puheenjohtaja ja asiantuntija hyödyntävät alan tarpeiden ja näkemysten välittämiseksi valiokunnalle. Verkoston toimintaan pääsevät mukaan MTK:n ja SLC:n jäsenet.

MTK-Kaakkois-Suomi teki valiokuntauudistuksen mukaiset tarvittavat muutokset valiokuntarakenteeseen ja valitsi niihin jäsenet. Keskusliiton valiokuntien jäsenistä sovittiin yhdessä valinta-alueen muiden liittojen (Uusimaa ja Häme) kanssa.

3.4.3 Kaakkois-Suomen maaseutunuorten valiokunta

Toimintavuonna 2016 nuorten valiokunnan jäsenet olivat tuottajayhdistyksittäin seuraavat:

Yhdistys	varsinainen edustaja	varaedustaja
Anjalankoski	Anni Villikka	Henna Pekala
Elimäki	Mia Ylä-Outinen	Eija Hannula
Iitti	Veli-Matti Tuomala	Tero Ampuja
Jaala-Kuusankoski	Heli Mesiäinen	Janne Rouhiainen
Kymi-Pyhtää	Olli Marttila	Tuomas Mattila
Kymi-Pyhtää	Juha Muuronen	Ville Simola
Valkeala	Tommi Hasu	Heini Peräkylä
MTK-Kaakko	Juha Kivelä, Aleksi Kivelä	Tuomas Kivelä
Joutseno	Heikki Pukero	Risto Sepponen
Lappee	Pekka Helkala	Aki Autio
Lemi	Susanna Suonio	Henri Tuuliainen
Luumäki	Anni Simola	Timo Töyrylä
Parikkalan seutu	Aki Makkonen	Janne Kainulainen
Savitaipale	Katri Jurvanen	Janne Jukkara
Taipalsaari	Jouni Kivistö	Simo Vitikainen
Vuoksi	Juho Tuuha	Henri Vento

3.4.4 Tilin- ja toiminnantarkastajat

Liiton tilintarkastajana toimi vuonna 2016 Jarmo Kunttonen (HTM) ja varatilintarkastajana Pasi Waris (KHT). Toiminnantarkastajana on toiminut Risto Talonpoika ja varatoiminnantarkastajana Janne Kinttu.

Uutena tilintarkastajana vuonna 2017 aloittaa KPMG, joka tekee vuoden 2016 tilintarkastuksen. Toiminnantarkastajana vuonna 2017 on Juhani Laihia.

3.4.5 Toimitilat

MTK-Kaakkois-Suomella on toimistot Kouvolassa Maa- ja Metsätalossa osoitteessa Hovi-oikeudenkatu 16 sekä Lappeenrannassa Viljelystalossa osoitteessa Pormestarinkatu 6.

Toimistotiloja ovat käyttäneet viljelijäasiakaskäynteihin Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA:n asiamiehet sekä Lappeenrannassa että Kouvolassa.

3.4.6 Toimihenkilöt

Liiton toimihenkilöt vuonna 2016 olivat:

Toiminnanjohtaja Tuula Dahlman (vuorotteluvapaa 1.3.2016 - 23.2.2017)

Vt. toiminnanjohtaja Vesa Kallio, 1.3.2016 - 23.2.2017

Kenttäpäällikkö Eeva Saarikorpi

Kenttäpäällikkö Marjut Henttonen

Ma. kenttäpäällikkö Eija Paronen, 1.3.2016 - 23.2.2017

3.4.7 Edustajat MTK:ssa

Toimintavuonna 2016 liitolla oli seuraavat edustajat MTK:n valtuuskunnassa:

Kari Niemi, liiton puheenjohtaja, Valkeala

Matti Ahvonen, Joutseno

Helena Pesonen, Rautjärvi

Matti Seitsonen, Anjalankoski

3.4.8 MTK:n valiokunnat

Toimintavuonna 2016 liitolla oli seuraavat edustajat MTK:n valiokunnissa:

Tuotantotalousvaliokunta

Vesa Lapatto, Savitaipale

Verovaliokunta

Pekka Vihtonen, Lappee

Lihavaliokunnan nautajaosto

Juha Kärpänen, Parikkala

Lihavaliokunnan sikajaosto

Ville Savelainen, Iitti

Hyvinvointivaliokunta

Helena Pesonen, Vuoksi

Energiavaliokunta

Kimmo Jokiranta, Elimäki

Aluekehitysvaliokunta

Matti Ahvonen, Joutseno

Tuula Dahlman, asiantuntijajäsen, toiminnanjohtaja

Maitovaliokunta

Reino Parkko, Elimäki

3.4.9 Tuottajayhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit

Tuottajayhdistysten hallinnossa ovat toimineet yhdistyksittäin seuraavat henkilöt:

Anjalankoski

Lasse Siukkola, pj.

Sanna Seitsonen, siht.

Elimäki

Tuulikki Pakkanen, pj.

Raija Mettälä, siht.

Iitti

Tero Kiviaho, pj.

Anu Soikkeli, siht.

Jaala-Kuusankoski

Leena Väärälä-Vesa, pj.

Tapani Mikkola, siht.

Joutseno

Pasi Parvinen, pj.

Kari Pettinen, siht.

Kymi-Pyhtää

Olli Marttila, pj.

Timo Vanhala, siht.

Lappee

Risto Talonpoika, pj.

Hanna Puolakka, siht.

Lappeenranta

Jari Makkonen, pj.

Eeva Saarikorpi, siht.

Lemi

Esa Kiiski, pj.

Kati Noppa, siht.

Luumäki

Anni Simola, pj.

Jarmo Strandman, siht.

Kaakko

Aleksi Kivelä, pj.

Pirjo Seppälä, siht.
Päivi Peltola, varasiht.

Parikkalan seutu

Vesa Parvinen, pj.

Päivi Kosonen, siht.

Ruotsinpyhtää

Jukka Penttilä, pj.

Sakari Salmela, siht.

Savitaipale

Jouni Muukka, pj.

Kati Noppa, siht.

Suomenniemi

Jussi Karhula, pj.

Pekka Halinen, siht.

Taipalsaari

Ilpo Kolhonen, pj.

Sari Kantonen, siht.

Valkeala

Kari Niemi, pj.

Matti Kousa, siht.

Vuoksi

Heikki Liukkonen, pj.

Minna Nikko, siht.

4. Vuoden 2016 toiminta

Toimintavuonna järjestettiin aktiivisesti jäsenkoulutuksia ja muita tapahtumia. Yhteistyötä tehtiin mm. jäsenyhdistysten, muiden MTK-liittojen, MTK:n ja sidosryhmien kanssa. Metsäpuolen käytännön yhteistyötä jatkettiin vuonna 2015 aloittaneen metsävaliokunnan kautta.

4.1 Edunvalvonta

Aktiivista edunvalvontaa ja siihen liittyviä jatkettiin edellisvuosien tapaan. Alla on kerrottu niistä pääkohdat.

Oikeusministeri Jari Lindströmin tapaaminen - viljelijän aseman parantaminen vaatii muutoksia lainsäädäntöön

MTK-Etelä-Savo ja MTK-Kaakkois-Suomi esittivät oikeusministeri Lindströmille maatalousyrittäjän asemaa parantavia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan turvata elinkeinon harjoittaminen sekä suomalaisten maataloustuotteiden saatavuus.

Tuotantorakennukset saatava kotirauhan piiriin

Pihapiirin ulkopuolella sijaitsevat (esim. tien toisella puolella tai kauempana sijaitsevat) tuotantorakennukset eivät nauti kotirauhan suojaa, vaan kuuluvat julkisrauhan suojan piiriin. Rangaistusasteikko on sama sekä kotirauhan että julkisrauhan rikkomisen osalta ja molemmista teoista tunnetaan myös törkeä rikosnimike. Julkisrauhan rikkomisena ei kuitenkaan pidetä tekoa, josta on aiheutunut ainoastaan vähäinen haitta.

Tuotantorakennuksissa on alkanut ilmetä sellaisia toimia, joiden torjumiseksi rikoslaki ei tarjoa riittäviä keinoja. Esimerkiksi metsähakkuiden estämiseksi metsälakiin otettiin vuonna 2004 18 a§ joka koskee metsän hakuun estämistä ja siitä seuraavaa sakkorangais-tusta. Pykälän säätämisen jälkeen ovat häirintätapaukset käytännössä loppuneet.

MTK-Etelä-Savo ja MTK-Kaakkois-Suomi esittivät, että rikoslakia muutetaan siten, että maatalouden tuotantorakennukset kuuluvat kotirauhan suojan piiriin. Teknisesti kyse on pienestä lainsäädäntömuutoksesta, mutta tiloille sillä olisi suuri merkitys.

Maanomistajan oikeusturvaa parannettava

Lunastuslain uudistus on nostettu oikeusministeriön säädöshankeluetteloon. MTK on esittänyt, että asia vietäisiin kokonaisuudistuksena eteenpäin.

Maaomaisuuden lunastaminen on aina pakkotoimioikeutta. Silloin kun toiselta pakolla viedään omaisuutta, on vain kohtuullista, että tästä maksetaan parempaa kuin käyvän arvon mukaista korvausta. Erityisesti tämä on perusteltua silloin, kun yksityistä maaomaisuutta lunastetaan yhteiskunnan taholta tulevien tarpeiden takia, kuten sähkölinjojen, tiestön tai jonkin muun koko yhteiskuntaa palvelevan toiminnan takia.

Nykyisellään lunastuslaki tarjoaa perustuslain mukaista minimisuoja omaisuudelle, usein ei sitäkään. Mitään estettä ei ole suojaamasta omaisuutta tätä minimitasoa paremmin. Omaisuuden suojaa on Suomessa kavennettu määrätietoisesti 70-luvulta lähtien. Nyt on tilaisuus kääntää tilanne toiseen suuntaan ja parantaa omaisuuden suojaa huomattavasti.

Tuottajaorganisaatioiden perustaminen oltava mahdollista kaikille maataloustuotteille

Maatalouden harjoittajan asema suhteessa muuhun elintarvikeketjuun on heikko. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitykset (KKV, 2012) ovat osoittaneet, että kauppa käyttää

vahvaa asemaansa suhteessa niin elintarviketeollisuuteen kuin erityisesti pieniin elintarviketoimittajiin. Liitteenä erillinen muistio KKV:n selvityksestä.

KKV:n selvityksen jälkeen ei ole tapahtunut mitään konkreettista muutosta siinä esitettyjen ongelmien korjaamiseksi. Kauppa on päinvastoin ottanut entistä voimakkaamman roolin elintarvikeketjun ohjauksessa ja erityisesti siinä muodostuvan tulon jaossa.

Kauppojen halpuuttamiskampanjat ja panostukset omiin tuotemerkkeihin yhdessä Venäjän ja maailmankaupan tilanteen kanssa on ajanut maatalousyrittäjät heikoimpaan tilanteeseen koko EU-aikana. Maataloustulo onkin pudonnut selvästi rajuimmin EU-maista Suomessa vuosina 2010-2015, yhteensä yli 50 % työntekijää kohti.

MTK-Etelä-Savon ja MTK-Kaakkois-Suomen kanta on, että kilpailulainsäädäntöä tulee muuttaa, jotta elintarvikeketjun toimintaan saadaan edes pieniä positiivisia muutoksia reilumpaan suuntaan. Erityisen tärkeää on saada mahdollisimman pian avattua elintarvikkeiden hintarakenne niin, että siitä nähdään kaikkien ketjun toimijoiden osuus. Tällä hetkellä kauppa ei suostu tätä tekemään.

Tuottajaorganisaatioiden osalta MTK-Etelä-Savo ja MTK-Kaakkois-Suomi esittivät, että ne tulee laajentaa koskettamaan kaikkia maataloustuotteita. Niiden muodostamista ei tule myöskään rajoittaa esimerkiksi määrittämällä minimimäärä viljelijöitä, jotka voivat muodostaa tuottajaorganisaation.

Edelleen MTK-Etelä-Savo ja MTK-Kaakkois-Suomi esittivät, että epäreiluista kauppatoivoista on oltava mahdollisuus tehdä anonyymejä ilmiäntojoja. Myös todettujen väärinkäytösten rangaistuksia tulee merkittävästi koventaa nykyisestä. Näillä keinoin on mahdollista saada julki tilanteita, joihin elintarviketoimittajat käytännössä kaupan kanssa törmäävät.

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

MTK-Etelä-Savo ja MTK-Kaakkois-Suomi toivat esille seuraavia seikkoja liittyen maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen.

Kuten lausunnolla olevan lain yleisperusteluissa todetaan, pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa tavoitellaan rakentamismahdollisuuksien helpottamista uudistamalla maankäyttö- ja rakennuslakia. Tämä on laajasti tulkittu niin, että hallituksen tavoitteena on aidosti lisätä paikallista päätösvaltaa maankäytön ja rakentamisen osalta sekä konkreettisesti lisätä haja-asutusalueiden elinvoimaa poistamalla rakentamisen ja maankäytön esteitä.

Jotta hallitusohjelman tavoitteet täyttyisivät, tarkoittaa se lainsäädännön sisällön muutoksia, ei pelkästään olemassa olevien prosessien keventämistä. Nyt lausunnolla oleva lakiluonnos keskittyy monilta osin vain jälkimmäiseen ja aitoa tahtoa rakentamisen ja maankäytön rajoitusten poistamiseen ei lakimuutoksesta ole löydettävissä.

Lain muutosesitystä leimaa voimakas keskittämisen tahtotila ja asumisen sekä yrittämisen vapauden rajoittamisen kulttuurin jatkaminen, jopa vahvistaminen. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii mm. luonnoksen sivulla 19 esiin tuotu ympäristöministeriön selvitys, jonka mukaan vähittäiskaupan suuryksikön kokorajalla on sitä suurempi vaikutus lähialueverkon harvenemiseen ja palvelujen saavutettavuuden heikentymiseen mitä korkeampi kokoraja on. Tästä huolimatta lakimuutoksessa esitetään vähittäiskaupan suuryksiköiden kokorajan tuplaamista. Jo kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen on aiheuttanut ongelmia pienemmille kaupan alan toimijoille ja tämä esitys entisestään pahentaa sitä.

Edelleen sivulla 24 todetaan, että asumisen sijoittuminen irralleen muusta yhdyskuntarakenteesta voi sisältää kielteisiä ympäristövaikutuksia. Ja sivulla 25, että ehdotetut muutokset johtaisivat siihen, että kaavojen kehittävä ja edistävä rooli painottuisivat kaavojen säilyttävän ja suojelevan roolin sijaan. Myös täydennysrakentaminen jätetään luonnoksessa pelkästään olemassa olevien tiiviiden yhdyskuntarakenteiden mahdollisuudeksi. Tämä kuvataan suorastaan runollisesti lauseessa ”Täydennysrakentamisen kautta saavutettava asuntotyyppien vaihtelevuus ja rakennuskannan ajallinen kerroksellisuus tasapainottavat sosiaalista rakennetta”.

Maaseutu ja haja-asutus, jos mikä on vaihtelevaa ja kerroksellista ja sisältää laajasti erilaisia sosiaalisia rakenteita, joita voidaan maankäyttö- ja rakennuslakia kehittämällä tasapainottaa siten, että myös taajamamerkkien ulkopuolella asuvat ihmiset voivat kokea olevansa yhdenvertaisia kansalaisia muun Suomen kanssa. Hallitusohjelman kirjaukset rakentamismahdollisuuksien lisäämisestä haja-asutusalueilla ja mm. suunnittelutarveratkaisujen lieventämisestä eivät sisällä tulkinnanvaraa, vaan lainvalmistelijan on otettava ne annettuina tekijöinä. Ympäristöministeriön ei tule omilla tulkinnoillaan vesittää niitä.

Eräs keskeinen maaseudun elinvoiman edistäjä on rantarakentaminen. Nykyinen erottelu loma-asutuksen ja muun asutuksen välillä on vanhentunut. Yhteiskunnassa puhutaan laajalti joustavasta työelämästä ja työn tekemisen muotojen muuttumisesta, jotka ovat jo käytännössä toteutuneita tosiasioita. Tämä tarkoittaa myös perinteisen asumisen määrittelyn muuttumista.

Nykyisenkaltainen kaavoitusjärjestelmä perustuu kuitenkin edelleen 80-lukulaiseen ajatusmalliin, jossa kansalaisen elämä jakautuisi tarkkarajaisesti työhön ja vapaa-aikaan. Tässä vanhentuneessa käsityksessä myös kansalaisen vapaata fyysistä sijoittumista käsitellään kaavoituksellisin välinein jakamalla asumismuodot vakituiseen ja vapaa-ajan asumiseen. Tällä kohtaa maankäyttö- ja rakennuslakia tulee muuttaa siten, että rakentamisen ohjaamisesta voidaan päättää kuntatasolla niin, että se palvelee kansalaisia heidän lähtökohdistaan ja kuntien etujen mukaisesti.

Suomessa vallitsee varsin suuri yksimielisyyttä siitä, että koko maa on pidettävä asuttuna ja elinvoimaisena. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että myös maaseudulla on oltava elämisen, asumisen ja yrittämisen mahdollisuuksia. Tässä keskeisenä tekijänä on maankäytön ja rakentamisen salliminen asukkaiden ja elinkeinojen tarpeiden pohjalta. Kaavoituksen tulee tältä osin mitä suurimmassa määrin olla kehittävää ja edistävää.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa on mahdollisuus nykyisen lain sisältämien vakavien puutteiden ja koko maan kehitystä jarruttavien vikojen korjaamiseen. Keskeistä tässä on, kuten hallituksen toteuttamassa maakuntahallinnon uudistuksessa, vallan siirtäminen lähemmäs kansalaisia. Tämä tarkoittaa ylhäältä päin tulevan valtion ohjauksen ja valvonnan merkittävää vähentämistä ja päätöksentekovallan siirtämistä paikallistasolle. Maankäytössä ja rakentamisessa tämä tarkoittaa kuntatason päätösvallan lisäämistä, ilman valtion veto- tai valitusoikeutta.

Viljelijöiden traktorimarssi Senaatintorille 11.3.2016

Noin 90 viljelijää ja heidän perheenjäsentään sekä kymmenkunta traktoria lähti Kaakkois-Suomesta Helsingissä järjestettyyn mielenosoitukseen perjantaina 11.3.2016. Maatilojen heikko taloustilanne sai viljelijät liikkeelle sankoin joukoin.

Kaakkois-Suomessa – kuten koko maassa – maatilojen tulot ovat romahtaneet jopa puoleen. Kaakkois-Suomessa tilanne on huolestuttava etenkin nuorilla ja investoineilla tiloilla.

Maatilojen taloustilanne on heikoin vuosikymmeniin, mikä on seurausta maataloustuotteiden markkinahintojen jyrkästä laskusta, Venäjän viennin romahduksesta ja EU-maatalouspolitiikan muutoksista. Maaseutuviraston kyvyttömyys hoitaa sille annettuja tehtäviä ja tukimaksatusten siirtäminen viikoilla eteenpäin pahentavat viljelijöiden tilannetta entisestään.

– Maatilojen ahdinko on todellinen. Nyt puhutaan hädästä. Viljelijöiden asemaa markkinaketjussa on pystyttävä vahvistamaan, vaati MTK-Kaakkois-Suomen puheenjohtaja Kari Niemi.

MTK:n maaseutunuori Aki Makkonen vaati Suomen hallitusta ja päättäjiä käärimään hihat ja ryhtymään välittömiin toimiin. Hän on huolissaan erityisesti nuorista viljelijöistä, jotka ovat juuri siirtyneet alalle.

– Saammeko nuorista jatkajia maataloille enää muutaman vuoden päästä, jos tilanne jatkuu näin, kysyi Makkonen.

– Viljelijöiden henkistä taakkaa ja byrokratiaa pitää keventää. Tilanne on kohtuuton.

MTK-Kaakkois-Suomi järjesti bussikuljetuksen Helsinkiin. Matkaan lähdettiin aamuviihdeksi Parikkalasta.

Maakuntauudistuksen valmistelu alkoi

Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntien yritysten toimipaikoista merkittävä osa on alkutuotannon piirissä. Niissä harjoitetaan maatalouden lisäksi myös muuta yritystoimintaa. Monella maatilalla sivuelinkeinosta onkin kasvanut pääelinkeino.

Ei ole yhdentekevää, miten maakunnassa järjestetään maaseudun yrittäjiä koskettavat viranomaispalvelut. Kyse on yritysten mahdollisuudesta kehittyä ja luoda lisäarvoa sekä yrittäjien hyvinvoinnista. Viranomaispalveluissa on kyse yrittäjien palvelemisesta, hyvästä ja laadukkaasta asiakaspalvelusta.

Maatalousyrittäjien näkökulmasta keskeisiä asioita on kolme: maaseutuhallinto, lomitussjärjestelmä ja eläinlääkintä. Nämä kaikki tulevat olemaan maakunnan hoidettavia toimintoja.

Maakuntauudistuksen rahoituksessa on huolehdittava, että eläinlääkintähuoltoon ja lomitukseen on riittävät resurssit. Väestöpohjaan painottuva rahoitusmalli syrjii harvaan asuttuja vähäväkisiä maakuntia, joissa on suhteessa paljon alkutuotantoa.

Virkaeläinlääkärijärjestelmä on paras tapa turvata tuotantoeläimille ja pieneläimille palvelut sekä niiden kohtuullinen hintataso. Pääkaupunkiseudulla on nähty, miten yksityisiin toimijoihin perustuvat eläinlääkäripalvelut ovat nostaneet kustannuksia.

Uudistuksessa on huolehdittava eläinlääkintäpalvelujen saatavuudesta myös maakuntien reuna-alueilla. Tällöin päivystysalueet eivät saa olla liian suuria ja päivystäjiä on oltava riittävästi. Vaikka kotieläintilojen määrä laskee, ei resursseja voida samassa suhteessa vähentää, koska tilakoot sekä tilojen etäisyydet kasvavat.

Myös kotieläintilojen lomitussjärjestelmässä on vastaava tilanne. Tilamäärän väheneminen ei suoraan vähennä lomitusspalvelujen tarvetta tilakoon kasvaessa. Maakuntauudistus on hyvä kohta myös korjata osalle tiloista laaditut liian alhaiset työajan mitoitukset, mikä tarkoittaa, ettei lomittaja pysty suoriutumaan vaadituista tehtävistä annetussa ajassa.

Maaseutuhallinnossa uudistus ei välttämättä tarkoita suurtakaan muutosta asiakkaan näkökulmasta. Parhaimmillaan maakuntamalli mahdollistaa toiminnan kehittämisen, kun muutos tehdään onnistuneesti.

Maaseutuhallinnon palvelujen sähköistyminen, paljon puhuttu digitalisaatio, ei poista henkilökohtaisen palvelun tarvetta. Aina on tilanteita, joissa asiakas tarvitsee henkilökohtaista kontaktia ao. viranomaiseen.

Maatalousyrittäjillä on huonoja kokemuksia valtakunnallisesti viljelijöiden asioita hoitavasta Maaseutuvirastosta eli Mavista. Tukien eli elintarvikkeiden hinnanalennuskorvausten maksatusten myöhästyminen ja kohtuuttomaksi paisunut byrokratia ovat saaneet niidenkin yrittäjien lasin vuotamaan yli, joilla se on aina puoliksi täynnä.

Maakuntauudistuksessa on huolehdittava, että maakunnallisesta maaseutuhallinnosta ei muodostu ”maakunnallista mavia”. Vaikka hallinnossa siirrytään yhteen isoon yksikköön, on jokaisen viranomaisen sisäistettävä asiakaspalvelijan rooli, jossa asiakkaan etu on aina ensisijainen.

Yksi keskeinen ratkaistava asia on, millä tavoin asiakkaiden ääni tulee kuulluksi uudessa maakuntahallinnossa. Niin kunnissa kuin myös ELY:ssä on nykyisellään voitu huolehtia erilaisten lautakuntien ja neuvottelukuntien kautta keskusteluyhteydestä viranomaisten ja asiakkaiden välillä.

Myös tulevassa maakunnallisessa mallissa tämä on syytä varmistaa. Tällöin lautakunta, neuvottelukunta tms. on hyvä olla pitämässä yllä kosketuspintaa asiakaskuntaan.

Koko maakuntauudistuksen idea on lisätä paikallista päätösvaltaa. Joka tapauksessa uudistus tulee tehdä niin, että asiat ovat nykyistä paremmin.

MTK-Kaakkois-Suomen metsävaliokunta

Toimintavuonna jatkoi työtään vuonna 2015 perustettu MTK-Kaakkois-Suomen metsävaliokunta. Valiokunnan jäsenet edustavat paikallisia MTK- ja metsänhoitoyhdistyksiä ja mukana oli myös MTK:n metsäjohtokunnan toinen puheenjohtaja Annukka Kimmo sekä yhteismetsien edustajana Jarkko Koskela. Valiokunta kokoontui vuoden 2016 aikana 4 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin ja otettiin kantaa maakunnallisiin asioihin ja ajankohtaisiin valtakunnallisiin metsäpoliittisiin asioihin. Metsävaliokunta teki yhteistyötä lukuisten sidosryhmien, mm. maakuntaliittojen, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, metsäkeskuksen ja riistakeskuksen kanssa.

Maakunta- ja yleiskaavatilanteita käsiteltiin säännöllisesti. Yhdessä muiden metsäalan toimijoiden kanssa lalettiin kirjelmä Kymenlaakson liiton maakuntahallitukselle maakunta-kaavan tavoitteista. Kirjelmässä vaadittiin, että tavoitteissa maa- ja metsätalouselinkeinot tulee huomioida vahvemmin. Teiden korjausvelkarakahan käytöstä otettiin kantaa ja asian tiimoilta pidettiin palaveria Kaakkois-Suomen ELYn kanssa. Riistanhoitoasioista hirvitiheyden ja villisian kantojen kehitykset keskusteluttivat eniten.

Järjestön alueellista yhteistyötä suunniteltiin metsänhoitoyhdistysten ja tuottajayhdistysten kesken esim. yhteisten tapahtumien järjestämiseksi ja hallintoihmistien tapaamisista.

Metsävaliokunnassa huolehdittiin, että maakunnissa on edustukset tärkeissä sidosryhmien hallintoelimissä, työryhmissä ja hankkeissa. Sidosryhmäyhteistyössä esiin nousseista asioista keskusteltiin ja tarpeen mukaan tuettiin edustajien työtä.

Valtakunnallisista asioista kemera tilanne keskustelutti lähes koko vuoden sen hoidossa olleista vaikeuksien vuoksi. Useassa kokouksessa pidettiin ajankohtaiskatsauksia jäseniämme koskettavista meneillään olevista lakihankkeista kuten, metsätietolaki, metsälahjavähennys, kemera, maankäyttö- ja rakennuslaki jne. Metsätietolaista laitettiin oma kannanotto maa- ja metsätalousministeriöön sekä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenille. Ajankohtaisista asioista käytyjen keskustelujen pohjalta välittyi vuorovaikuttaisesti Kaakkois-Suomen metsävaliokunnan näkökantoja MTK:n johtoelimiin.

Maaseutunuorten kummitilatapaaminen

MTK-Kaakkois-Suomen maaseutunuoret kutsuivat kaikki Kaakkois-Suomen alueen kansanedustajat kummitilavierailulle Tommi Hasun kasvinviljelytilalle Valkealaan 24.10.2016.

Tapaamiseen osallistuivat kansanedustajat Sirpa Paatero (SDP) ja Markku Pakkanen (keskusta). Mukana oli myös maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaisen eduskuntaavustaja Anni Kekki. Tapaamisessa oli mukana kuusi nuorta maatalousyrittäjää.

Tilaisuudessa keskusteltiin maatalouden kannattavuuskriisistä ja suuresta byrokratian määrästä, jota maatalousyrittäjä työssään kohtaa. Näihin liittyen keskusteluun nousi myös maatalousyrittäjien jaksaminen. Paikalla oli myös toimittajia, sillä ajankohtaiset aiheet kiinnostivat mediaa.

Edunvalvontaa maakunnan keskeisten toimijoiden kanssa

MTK-Kaakkois-Suomi on mukana maakuntaliiton yhteistyöryhmässä niin Kymenlaakson kuin Etelä-Karjalan puolella. Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on muun muassa hyväksyä ja tarkastaa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma. Tehtävät perustuvat aluekehitys- ja rakennerahastolainsäädäntöön. Maakunnan yhteistyöryhmä antaa myös sitovan lausunnon alueelliseen suunnitelmaan sisältyvästä maakunnan kehittämisen kannalta merkittävästä hankehakemuksesta. Muita yhteistyöryhmässä vaikuttavia tahoja ovat mm. yrittäjät, kauppakamari, metsäkeskus, ELY-keskus, ammattiliitot ja kunnat.

Viestintä edunvalvonnan osana ja tukena

MTK-Kaakkois-Suomi on ollut aktiivisesti esillä mediassa vuonna 2016. Tiedotusvälineissä käsitellyjä aiheita ovat olleet mm. MTK:n traktorimarssi, tuottajien asema ruokaketjussa, lähiruoka, tilojen kannattavuus sekä ruoan hinta ja tuottajahinnat.

Liiton kotisivuille on kerätty kaikki näkyvyys tiedotusvälineissä. Tiedotteet sekä lehti-, radio- ja tv-jutut löytyvät internet-sivuilta:

<http://www.mtk.fi/liitot/kaakkoissuomi/media>

Ulkoinen viestintä on tärkeää liiton edunvalvonnassa, mutta myöskään sisäisen viestinnän merkitystä ei voi liiaksi korostaa. Toimintavuonna liitto oli säännöllisesti yhteydessä jäsenistöön. Jäsentiedote postitettiin kaksi kertaa vuoden aikana. Niissä kerrottiin ajankohtaisista asioista ja tiedotettiin tulevista koulutuksista ja muista tapahtumista.

Perinteisten paperitiedotteiden lisäksi liitto lähetti yhteensä kahdeksan sähköistä jäsentiedotetta. Sähköisen tiedotuksen etuina ovat nopeus, ajantasaisuus ja edullisuus. Sähköpostiosoitteiden päivitys jäsenrekisteriin jatkui, sillä tiedottaminen jäsenistölle painottuu entistä enemmän sähköiseen muotoon. Jotta jäsenten tasapuolinen kohtelu toteutuu tässäkin suhteessa eikä osa jäsenkunnasta jää sisäisestä tiedotuksesta paitsi, on tärkeää, että jäsenet ilmoittavat ajantasaiset sähköpostiosoitteet rekisteriin. Myös Facebookin käyttö reaaliaikaisessa tiedottamisessa lisääntyi.

Jäsenlehti Mainion toimintavuoden liittoliitteessä aiheina olivat julkiset hankinnat Kaakkois-Suomessa, Tykkimäen kesätapaaminen, MTK-Kaakkois-Suomen tekemä kuluttajatyö, MTK:n tuleva 100-vuotisjuhlavuosi sekä maatalousyrittäjien hyvinvoinnin tukeminen ja auttavat tahot.

4.2 Koulutukset ja tapahtumat

Toimintavuonna järjestettiin lukuisia jäsenkoulutuspäiviä ja tapahtumia. Alla tilaisuudet aikajärjestyksessä.

14.1	Verokoulutus	Lappeenranta
14.1.	Verokoulutus	Kouvola
1.2.	MTK:n koululähettiläsvalmennus	Luumäki
2.2.	Kaavakoulutus	Kouvola
3.2.	Julkiset elintarvikehankinnat Etelä-Karjalassa -info	Lappeenranta
17.2.	Kaavakoulutus	Lappeenranta
18.2.	SY:n ja MTK:n info maaseuturahoituksesta	Lappeenranta
8.3.	Tukikoulutus	Kouvola
10.3.	Tukikoulutus	Lappeenranta
11.3.	Viljelijöiden traktorimarssi	Helsinki
12.3.	Myllymäen ulkoilupäivä	Joutseno
22.3.	Luottamushenkilöpäivä	Anjalankoski
7.4.	Liiton kevätkokous	Kouvola
12.4.	SY:n ja MTK:n info maaseuturahoituksesta	Kouvola
16.4.	MTK:n naisten ilta	Kouvola
23.4.	Maaseutunuorten Orastaa2016! -kevätretki	Hamina
1.7.	Maaseutunuorten kesätapaaminen	Kouvolan Tykkimäki
13.-14.8.	Meidän maaseutu -festivaali	Kouvolan ravirata

20.8.	MTK-naisten hyvinvointipäivä	Holiday Club Saimaa
27.8.	Muurikki-lypsykarjanäyttely	Anjalan koulutila
10.9.	Osta tilalta! -päivä, tapahtumia ympäri Kaakkois-Suomea	
10.-11.9.	Lähiruokamessut	Elimäki
11.9.	Maaseutumarkkinat	Lappeenranta
20.9.	Luottamushenkilöpäivä	Savitaipale
24.10.	Kansanedustajien kummitilatapaaminen	Valkeala
31.10.	Hallituksen maa- ja metsäpolitiikan tilannekatsaus	Luumäki
7.11.	Maa- ja metsätilan yhtiöittäminen -koulutus	Luumäki
25.-26.11.	Yhdistysten sihteerien koulutuspäivät	Holiday Club Saimaa
30.11.	Maaseutuyrittäjä työnantajana -koulutus	Luumäki
1.12.	Liiton syyskokous	Luumäki
16.12.	SPV-tilaisuus v. 2015 tilakaupan tehneille	Lappeenranta

4.3. Kuluttajatyö

Kuluttajatyötä MTK-Kaakkois-Suomi teki vuonna 2016 muun muassa osallistumalla ruoka-aiheisiin tapahtumiin ja erilaisille markkinoille.

Elokuussa liitto osallistui Meidän maaseutu -festivaaleille Kouvolan raviradalla. Tapahtuman tarkoituksena on mm. esitellä maaseudun elinkeinoja, elämyksiä ja lähiruokaa. Liiton osastolla yleisö pääsi jututtamaan liiton väkeä maa- ja metsätalouteen liittyen, ja sai mukaansa mm. tuoreen Maaseudun Tulevaisuus -lehden. Lapsillekin oli järjestetty omaa ohjelmaa.

Olimme mukana maaseutunuorten voimin Lappeenrannan maaseutumarkkinoilla syyskuun alussa, jossa tarjottiin uutispuuroa vapaaehtoiseen maksuun perustuen. Puuroannoksia meni yli 600 ja jonoa puurolle muodostui kymmeniä metrejä. Maaseutunuoret ja MTK-Kaakkois-Suomi olivat mukana myös Elimäen lähiruokamessuilla.

MTK-Kaakkois-Suomi oli organisoimassa valtakunnallista Osta tilalta! -päivää 10. syyskuuta yhdessä ProAgria Etelä-Suomen ja Kymenlaakson Leader-toimintaryhmien kanssa. Päivän aikana tilat myivät tuotteitaan ja palveluitaan suoraan tilalta kuluttajille, jotka pääsivät näin tutustumaan ostamiensa tuotteiden alkuperään ja tilojen arkeen. Päivään liittyen kuluttajille järjestettiin kaksi kaikille avointa ja maksutonta bussiretkä, toinen Etelä-Kymenlaaksossa ja toinen Pohjois-Kymenlaaksossa. Bussiretket saivat hyvän osanoton. Osta tilalta! -päivään osallistui kymmenkunta kaakkoissuomalaista tilaa. Tapahtumasta on tarkoitus tehdä vuosittainen perinne, ja seuraavana Osta tilalta! -päivänä 16.9.2017 onkin toiveissa saada lisää tiloja mukaan.

Parikkalan maaseutunuoret tarjosivat junamatkalaisille Parikkalan asemalla joulun alla kinkkua, glögiä ja pikkupurtavaa. Lisäksi maaseutunuoret toivottivat kuluttajille hyvää joulua Joulutulien yhteydessä.

Lisäksi Kaakkois-Suomen alueella yhdistykset tekevät monipuolisesti kuluttajatyötä: koululais- ja päiväkotivierailut tiloille ja osallistamalla tai järjestämällä mm. paikallisia maa-seutumarkkinoita.

4.4 Hanketyö

Osta tilalta!

MTK-Kaakkois-Suomi teki yhteistyötä ProAgria Etelä-Suomen Osta tilalta! -hankkeen kanssa Kymenlaakson alueella. Liiton toimihenkilöt osallistuivat hankesuunnitteluun ja toteutukseen tiedottamalla hankkeesta tuottajille ja kuluttajille.

Virtaa viljelijälle

MTK-Kaakkois-Suomi jätti Virtaa Viljelijälle -hankkeen rahoitushakemuksen Kaakkois-Suomen ELY-keskukseen lokakuussa 2016. Rahoituspäätös tullaan saamaan vuoden 2017 alussa.

Tarve Virtaa Viljelijälle -hankkeeseen nousee ruohonjuuritasolta, viime vuodet on koetelleet kaakkoissuomalaista viljelijää kovalla kädellä. Taloudelliset vaikeudet aiheuttavat viljelijöiden keskuudessa toivottomuutta ja usko omaan työhön on koetuksella.

Pääosa hankkeen suunnittelusta on tehty MTK-Kaakkois-Suomen (tuottajaliitto) toimesta, joka on hankkeen hakija. Hankkeen toteutus tapahtuu sidosryhmien, tehtävään palkattavan hankepäällikön ja MTK-Kaakkois-Suomen toimihenkilöiden tiiviinä yhteistyönä.

Hankkeen tavoitteena on kehittää ennakoivia toimenpiteitä työuupumuksen ehkäisemiseen ja auttaa vaikeuksissa olevia tiloja selviytymään ahdingosta. Hankkeessa tiedotetaan runsaasti sen toimenpiteistä ja tuloksista ja osallistetaan viljelijöitä ennakoivien toimenpiteiden kehittämistyöhön. Hankepäällikkö toimii linkkinä viljelijän ja sidosryhmien välillä ohjaten viljelijää hakemaan apua tarvitsemaltaan taholta.

Hankkeen pääasiallinen toimenpide on ”etsivä viljelijätyö”, hankepäällikkö kontaktoi tiloja heidän luvallaan ja etsii aktiivisesti tilan kanssa keinoja ahdingon helpottamiseksi

Hankkeen tuloksena kehitetään apuväline, jonka käyttö helpottaa oman työkunnon ja hyvinvoinnin havainnoimista ja jonka avulla opitaan havainnoimaan uupumuksen merkkejä ja sen kautta reagoimaan asioihin ajoissa. Yhteistyötä apuvälineen kehittämisessä teh-

dään Socomin (Kaakkois-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus) kanssa. Kehitettyä apuvälinettä käytetään hankkeen ensiaputiloilla ja sen käyttöön kannustetaan myös muissa yhteyksissä, joissa viljelijöitä on koolla.

Hanke edistää myös Varhaisen välittämisen mallia yhteistyössä Melan kanssa. Sidosryhmien kanssa kartoitetaan maatalousyrittäjien riskiryhmät ja kootaan yhteisesti askelmerkit ennakoivaan toimintaan. Askelmerkit toimivat apuna tiloilla vieraileville viranomaisille ja rahoittajille.

Hankkeen tuloksena kaakkoissuomalaiset viljelijät voivat paremmin ja uskovat tulevaisuuteensa, uskaltavat investoida ja kehittää tilan toimintaa. Tämä näkyy lisääntyneinä investointeina, viljelijöiden välisen yhteistyön kehittymisenä, sukupolvenvaihdosten määrän kasvuna ja sairaspöissaolojen vähentymisenä. Yhteydenotot apua tarvitseviin tahoihin lisääntyvät tietoisuuden lisääntyessä, apua osataan hakea ajoissa.

Hanke hyödyttää Kaakkois-Suomen elinkeinotoimintaa, sillä suuri osa maatiloista ja muista maaseutuyrityksistä voi kasvattaa tuotantoaan, jos yrittäjä jaksaa panostaa tilan tai yrityksen kehittämiseen.

4.5 Kannanotot ja tiedotteet

Liiton kannanotot, lausunnot ja tiedotteet löytyvät kaikki kokonaisuudessaan netistä liiton kotisivuilta.

5.1. Viljelijän aseman parantaminen vaatii muutoksia lainsäädäntöön

1.2. Eteläisten MTK-liittojen lihavaliokunnan kannanotto Metsästäjäliitolle 12.11.2015

1.2. Lausunto Lappeenrannan kaavaluonnoksesta

9.3. MTK-Kaakkois-Suomen viljelijät marssivat Helsinkiin

14.3. Maataloutta tuetaan, koska markkinahinnat ovat harhaa

9.5. Lausunto Nuijamaantien osayleiskaava 2030 kaavaluonnoksesta

9.5. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

22.6. Kymijoen rantaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma

27.8. Maakuntaa on kehitettävä kokonaisuutena

5.9. Rakentamista vapautettava, ei rajoitettava

19.9. Maatalouden tukipaketilla vain pieni merkitys

4.6 Liiton kokoukset

Liiton kevätkokous pidettiin 7.4.2016 Kuusankoskitalolla Kouvolassa. Kokoukseen osallistui 53 henkilöä, kokoussitelmän piti MTK:n edunvalvontajohtaja Perttu Pyykkönen.

Liiton syyskokous pidettiin 1.12.2016 Luumäen kunnantalon valtuustosalissa. Kokoukseen osallistui 71 henkilöä, kokoussitelmän piti MTK:n ympäristöjohtaja Liisa Pietola.

4.7 Johtokunnan toiminta

Liiton johtokunta kokoontui toimintavuoden aikana kuusi kertaa.
Johtokunnan jäsenten osallistuminen kokouksiin 2016:

	12.1.	25.2.	29.4.	9.6.	22.9.	18.11.
Kari Niemi	x	x	x	x	x	x
Helena Pesonen	x	x		x	x	
Pekka Helkala	x	x		x		x
Janne Kainulainen	x		x		x	x
Aleksi Kivelä		x	x	x	x	x
Timo Neuvonen	x		x	x	x	
Juha Sajomaa	x		x	x	x	
Matti Seitsonen	x	x	x	x	x	x
Antti Särkkä	x		x	x	x	x
Riitta Torikka	x		x	x	x	x
Matti Ahvonen (valtuuskunta)	x		x	x		x

4.8 Edustus toimie- limissä ja hank- keissa

*Maa-
kunnalliset*

yhteistyöryhmät

- Kymenlaakson liiton yhteistyöryhmä MYR
- Etelä-Karjalan liiton yhteistyöryhmä MYR
- Kymenlaakson liiton ympäristöpoliittinen neuvottelukunta
- ELY-keskuksen viljelijäraati
- Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen neuvottelukunta
- Kaakkois-Suomen maaseutujaosto
- Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen vesienhoidon yhteistyöryhmä
- Kouvolan lomitushallinnon yhteistoimintaryhmä
- Parikkalan seudun lomitushallinnon yhteistyöryhmä
- Savitaipaleen lomitushallinnon yhteistyöryhmä
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän ammatillisen koulutuksen neuvottelukunta
- Kaakkois-Suomen metsäneuvosto
- Etelä-Karjalan Työkunto Oy:n maatalouden yhteistyöryhmä
- Kymijoen Työterveyshuollon yhteistyöryhmä
- Kouvolan Lääkärikeskuksen maatalouden työterveyshuollon yhteistyöryhmä
- Etelä-Karjalan maaseudun kehittäjät
- ProAgria Etelä-Suomi

Hankkeet

- Osta tilalta!
- Etelä-Karjalan ruokakulttuuriryhmä

Muut

- Maanomistajien Arviointikeskus Oy
- Myllykosken tilitoimisto
- ProTalous Oy
- Kouvolan Maatalo Oy
- Viljelystalo Oy
- Harjun Oppimiskeskus
- Lappeen keskusravirata
- Raisio Oyj
- Metsä-Board Oyj (M-Real)
- Neoindustrial Oyj
- Fortum Oyj
- Neste Oil Oy

5. Maaseutunuoret

Maaseutunuorten valiokunnan kevätkokous pidettiin ravintola Kattilassa Kuusankoskella 15.2.2016. Mukana oli MTK-Kaakkois-Suomen puheenjohtaja Kari Niemi, joka kertoi ennen kokousta edunvalvonnasta MTK:ssa. Kevätkokouksessa valittiin kahdeksan valiokunnan jäsentä työvaliokuntaan, joka piti järjestäytymiskokouksensa heti valiokunnan kokouksen jälkeen. Työvaliokunnan puheenjohtajaksi ja MTK-Kaakkois-Suomen maaseutunuorten puheenjohtajaksi valittiin Susanna Suonio Lemiltä ja varapuheenjohtajaksi Aki Makkonen Parikkalasta. Työvaliokunta kokoontui vuoden 2016 aikana kolme kertaa.

Maaseutunuorten valtakunnallinen kevätparlamentti järjestettiin Helsingissä 12.-13.2.2016. Mukaan osallistui maaseutunuria myös Kaakkois-Suomesta.

Myllymäen perinteinen ulkoilupäivä järjestettiin 12.3.2016. Yhteistyökumppaneina tapahtumassa olivat LähiTapiola, Valtra, HKScan ja Metsägroup. Paikalla oli noin 150 MTK-Kaakkois-Suomen alueen tuottajayhdistysten jäsentä. Jäsenet saivat hissilipun sekä lisäksi tarjolla oli tuttuun tapaan grillimakkaraa, nokipannukahvia ja munkkeja. Päivän aikana oli mahdollisuus myös kokeilla alppicurlingia ja jousiammuntaa.

17.-18.3.2016 maaseutunuoret olivat mukana MTK3 -kurssilla, joka järjestettiin Helsingissä yhdessä MTK-Etelä-Savon, MTK-Pohjois-Karjalan ja MTK-Pohjois-Savon kanssa. Kursin ensimmäisen päivän päätteeksi tavattiin oman vaalialueen kansanedustajia ja keskusteltiin heidän kanssaan maatalouden ajankohtaisista asioista.

Orastaa! 2016 -kevätretki järjestettiin Haminan seudulle 23.4.2016. Retkelle osallistui reilut 20 henkilöä. Vierailukohteita olivat Metson luomu- ja maatilamatkailutila, arabihevostila, reserviupseerikoulu sekä Takaladon liha ja kala.

Kesätapaaminen Tykkimäellä järjestettiin 1.7.2016. Osallistujia oli noin 80. Reissu Neste Oil Rallyyn järjestettiin 28.-31.7.2016 ja osallistujia oli kymmenkunta.

Kansanedustajien kummitilatoiminta jatkui lokakuussa Tommi Hasun tilalla Valkealassa. Paikalla oli kansanedustaja Markku Pakkanen (kesk.) ja Sirpa Paatero (sd.) sekä nuoria maaseutuyrittäjiä. Tilaisuus oli onnistunut ja tapahtuma huomioitiin hyvin paikallisessa mediassa (TV ja lehdet).

Kuluttajatyötä maaseutunuoret tekivät Lappeenrannan maaseutumarkkinoilla 11.9.2016 jakamalla uutispuuroa. Annoksia meni noin 600.

Valtakunnallinen syysparlamentti oli Seinäjoella 10.-12.2016 ja MTK-Kaakkois-Suomesta oli kattava edustus paikalla: seitsemän maaseutunuorta ja toimihenkilö.

Valiokunnan syyskokous pidettiin 21.10.2016 Holiday Club Saimaalla. Mukana kokouksessa oli vt. toiminnanjohtaja Vesa Kallio kertomassa järjestön ajankohtaisista asioista. Kokouksen jälkeen oli hohtokeilausta ja ruokailu.

16.12.2016 järjestettiin tilaisuus maatalan sukupolvenvaihdoksen 2015 tehneille Lappeenrannan jäähallilla. Tilaisuuden aluksi kerrottiin MTK:n ja MTK-Kaakkois-Suomen sekä maaseutunuorten toiminnasta. Esittelyn jälkeen oli ruokailu ja jääkiekko-ottelu Saipa-Kookoo. Tilaisuuteen osallistui 20 henkilöä.

Joulutulet sytytettiin Kaakkois-Suomessa 22.12.2016 seuraavilla paikkakunnilla: Parikkala, Lemi/Lappeenranta, Savitaipale, Anjalankoski, Valkeala ja Elimäki.

6. Sektorikohtaiset katsaukset

6.1 Maaseutuyrittäjyys

Maa- ja metsätalouden lisäksi liitto vastaa myös maaseudun pienyritysten edunvalvonnasta Kaakkois-Suomessa. Liiton maaseutuyrittäjävastaavana toimii Juha Sajomaa (MTK-Elimäki). Sajomaa on jäsenenä myös eteläisten tuottajaliittojen yhteisessä maaseutuyrittäjävaliokunnassa, joka edistää alueellista yrittäjyyteen liittyvää edunvalvontaa. Toisena jäsenenä valiokunnassa on Jarmo Rautio (MTK-Vuoksi).

Maaseutuyrittäjävaliokuntaan kuuluvat MTK-Kaakkois-Suomen lisäksi MTK-Häme, MTK-Uusimaa ja Nylands Svenska Producentförbund (NSP). Puheenjohtajan toimi Arto Laine (MTK-Häme) ja sihteerinä Bjarne Westerlund (NSP). Valiokunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Keväällä valiokunta esitti huolensa maaseudun jäämisestä keskittämisen takia unohtuksiin. Maaseudun ääni ei kuulu valtaosan äänestäjistä ollessa kaupunkilaisia. Jos paikalliset

päättäjät eivät ymmärrä paikallisia yrittäjiä, valuvat urakat ja hankinnat isoille toimijoille. Tärkeintä on varmistaa, että paikallisilla pienyrityksillä on mahdollisuus osallistua kuntien hankintoihin.

Tiestön ylläpito on valiokunnan ainainen huolenaihe. Ylläpitoon varattu raha katoaa liian helposti byrokratian rattaisiin ja varsinaisiin korjauksiin rahaa jää liian vähän. Hyvät yhteydet niin tiestöllä kuin netissä ovat maaseudun yrityksille kullanarvoiset. Maakuntauudistus tulee vaikuttamaan myös perusinfraan, joten maaseutua ymmärtävät ehdokkaat ovat tärkeitä.

Myös metsäenergian käyttö aiheutti valiokunnassa keskustelua. Energiaa on tiestönvarrella varastoituna paljon, mutta sille ei aina löydy kohdetta. Hakeyrittäjillä on vaikeuksia ja paljon rahaa kalustossa kiinni, mutta silti tuontihiili palaa monessa voimalassa. MTK:n valiokuntauudistus muuttaa keskusliiton Yrittäjävaliokunnan Elinkeinopolitiikka- ja Yrittäjyysvaliokunnaksi, joka ottaa hoitaakseen laajemman kokonaisuuden kuin aikaisemmin. Oma alueellinen neljän liiton valiokuntamme tulee jatkamaan työtään ja toimii hyvänä tukena keskusliiton valiokunnille. Myös maakuntauudistus teettää edunvalvonnalle paljon työtä, joskin uudistuksen mukana seuraava sääntelyn purkaminen sitä toivottavasti helpottaa.

Yrittäjävaliokunta ideoi esityksen yrittäjäkortista. Työtakin ikkunalliseen rintataskuun tuleva henkilötietokortti on perusedellytys jo lähes kaikilla työmailla. MTK:n jäsen voi tilata kortin maaliskuusta alkaen jäsenetuna.

Yhteistyötä yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen kanssa tulee kehittää. MTK Kaakkois-Suomi on järjestänyt yhteisiä tilaisuuksia Kouvolassa ja Lappeenrannassa, joista saatu palaute oli pelkästään positiivista. Yhteistyön kehittäminen vaatii panostamista, mutta voi poikia paljon hyvää kaikille osapuolille. Hyvät ideat asian eteenpäinviemiseksi ovat tervetulleita. Kaakkois-Suomessa on lukuisia loistavia maaseudun pienyrityksiä, jotka osaltaan ylläpitävät maaseudun elinvoimaa.

6.2 Vilja

Kasvukauden sääolot

Toukokuun alkupuolella kylvötoita ajatellen olosuhteet olivat optimaalisia koko maassa. Kylvöt olivat 11.5. mennessä pääosin normaalissa aikataulussa, Etelä-Karjalan ja Savon seudulla oltiin jopa muutamia päiviä normaalia aikataulua edellä.

Touko-kesäkuun vaihteessa Etelä-Karjalassa saatiin merkittävästi vettä, mutta sademäärät vaihtelivat jyrkästi paikallisesti. Sateet pelastivat kuivuudesta kärsiviä oraita, mitkä uhkasivat jäädä harvaksi. Kylvöt keskeytyivät sateiden vuoksi, mutta kylvämättä lähinnä oli enää erikoiskasveja ja muita kesantomaita. Kymenlaaksossa satoi maltillisesti. Vaikka sateet tasasivat oraita, Kymenlaakson keskiosissa raportoitiin olevan liian kuivaa.

Elokuun alkupuolella Etelä-Karjalassa sateita oli lähes joka päivä ja kuurojen välissä oli vain yksittäisiä kuormia saatu korjattua. Runsaat sateet aiheuttivat laaturiskiä valmistuneille kasvustoille. Kymenlaaksossa puinnit edistyivät hyvin elokuun viimeisellä viikolla. Pelot olivat kuitenkin vielä paikoittain märkiä paikallisten sateiden vuoksi. Myös Etelä-Karjalassa sadonkorjuu edistyi hyvin, joskin pitkittyi pitkälti syyskuun puolelle.

Korjattu sato oli laadultaan pääosin hyvää, mutta hehtopainot olivat vuoden 2015 huippuja alhaisempia. Kokonaisuudessaan syksyn satomäärät jäivät selvästi alle odotusten.

Satotilastot

Luonnonvarakeskuksen satotilaston mukaan viljasato jäi vuonna 2016 lähelle 3,6 miljardia kiloa. Sato on jäänyt 2000-luvulla alle 3,5 miljardin kilon vain vuonna 2010. Viljasato koostuu pääosin tärkeimmistä rehuviljoistamme ohrasta (1,6 miljardia kiloa) ja kaurasta (1,0 miljardia kiloa). Ohrasato oli viime vuoden tasoa ja kaurasato hieman viime vuotta suurempi (+6 %). Kolmanneksi viljellyimmän viljan eli vehnän sato pieneni noin 17 prosenttia. Rukiin sato pieneni myös viidenneksen.

Viljasatoa pienensi heti alkuunsa lähes kaikilla viljoilla viime vuotta pienempi kylvöala. Lisäksi puitua satomäärää rokotti viime vuosia pienempi hehtaarisato korjatulta alalta. Vain rukiilla hehtaarisato oli tavanomaista suurempi. Ruissato on 2000-luvun neljänneksi suurin, vaikka se pieneni viime vuodesta lähes 20 prosenttia.

Viljan laatu tavanomaista heikompi

Vehnän leivontalaatu jäi edellisvuoden tapaan alhaiseksi. Myös rukiin laatu oli tavanomaista heikompi. Lisäksi ohran ja kauran tämän vuoden sato on teollisuudessa yleisesti mitattujen laatuominaisuuksien perusteella heikompaa kuin edellisvuonna. Punahomeen oireita eli tummuneita jyviä tai lohenpunaista kasvustoa oli yleisesti tähkissä. Kosteaa sää suosi punahomeiden leviämistä ja erityisesti DON-toksiinin tuottajia.

Viljojen ja öljykasvien vientinoteeraukset pääosin laskivat marraskuun 2016 aikana. Syynä laskuun oli mm. eteläisen pallonpuoliskon hyvät satonäkymät. Ohran hinnat tekivät kuitenkin poikkeuksen pysyen vakaalla tasolla. Vaihtokurssin epävakaus näkyi markkinoilla, kun USA:n dollari kipusi korkeimmilleen sitten maaliskuun 2003. Runsaasta tarjonnasta johtuen vehnän keskimääräiset vientinoteeraukset pysyivät marraskuun aikana lähellä 10 vuoden pohjalukemia. Laadukkaan myllyvehnän hintataso pysyi kuitenkin vakaana.

Lähteet: VYR, Luke

6.3 Maito

MTK:n eteläisten liittojen (MTK-Kaakkois-Suomi, MTK-Häme, MTK-Uusimaa, NSP, MTK-Pirkanmaa, MTK-Varsinais-Suomi, MTK-Satakunta) yhteinen maitovaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin maitoalan ajankohtaisia kysymyksiä, valiokunta vaati kannanotossaan talousahdingossa painville maitotiloille konkreettista apua tilanteesta selviytyäkseen:

Valiokuntaudistuksen vaikutus maitovaliokunnan toimintaan

Maitoedunvalvonta on järjestetty nykyisessä valiokuntajärjestelmässä niin, että mukana on toimialan osuuskunnat ja MTK:n maitovaltuuskunnan edustajat. Järjestely on toimiva ja on perusteltua, että tulevassa valiokuntaudistuksessa keskusliiton maitovaliokunnan jäsenten valintaperiaate pysyy entisellään. MTK-liittojen yhteinen maitovaliokunta jatkaa toimintaansa myös entisen valintaperiaatteen mukaan. Tärkeää on, että toimintaan löydetään sitoutuneita ja osaavia edustajia. Valiokuntien tulevaisuuden toiminnassa korostuu tiedonvälitys, yhteistyö ja parhaan osaamisen käyttöönotto.

Maidontuotannon ajankohtaista

Maitorintamalla vuosi 2016 oli tapahtumarikas. Maitokiintiöiden loppumisen seurauksena maidontuotanto kasvoi ripeästi Suomessa ja useissa EU-maissa. Kaakkois-Suomessa kasvu oli kuitenkin hidasta ja aiempien vuosien kehityssuunta jatkui, pienet yksiköt lopetivat ja uudet investoinnit lisäsivät karjakokoa jatkavilla tiloilla.

Maitoalan tämänhetkiseen tilanteeseen löytyy useita vaikuttimia: sääolot, Venäjän pakotteet, väestön kasvu, poliittiset päätökset, talouden kehitys (Kiina, Intia, Venäjä, Brasilia), kulutuksen kasvu.

Alalla on ylituotantoa suurissa tuottajamaissa, EU:ssa maitomäärä on kasvanut viidessä vuodessa 16 mrd kg eli seitsemän kertaa Suomen koko maitomäärän verran. Suurin ylituotanto EU:n alueella on Tanskassa, Virossa, Hollannissa, Latviassa ja Liettuassa. Euroopan maito-omavaraisuusaste on 113 %. Kasvu on tulosta maitokiintiöiden poistamisesta. Suomessa tuotanto kasvoi vuonna 2015 1,5 %. EU-maista tuotantoa ovat kasvattaneet eniten Irlanti ja Belgia, joissa arvioidaan tuotannon kasvavan vuoden 2016 aikana 15-17 %. Vuoteen 2025 mennessä maidontuotannon arvioidaan kasvavan EU:ssa 1 % luokkaa.

Kiinan talouskasvua toivotaan, mutta sen toteutuminen on kovin epävarmaa. Venäjän pakotteista aiheutuva ”ylijäämä”maito jalostetaan Suomessa pääasiassa maitojauheeksi ja voiksi. Teollisten maitotuotteiden hinnat ovat poikkeuksellisen alhaalla, tämä vaikuttaa

maitojalosteiden tuotannon kannattavuuteen. Juustojen kohdalla ennustetaan tuonnin määrän kasvua kevään aikana ja tuontijuustojen hintojen laskua. Juustojen kulutuksessa kotimaisten juustojen osuus on tällä hetkellä 49 %. Tästä riittää haastetta kotimaiselle meijeriteollisuudelle.

Meijerituotteiden kuluttajahinnat ovat laskeneet -2,7 %, samalla kun maidon tuottajahinta on romahtanut neljänneksen viimeisen vuoden aikana. Suomessa maidon tuottajahinta on keskimäärin 38,5 snt/l, EU:ssa keskiarvo on 29,5 snt/l. Suomalaisen maitotilan kustannuksista 20 % menee rahoituskuluihin ja investointeihin, tuottajahinnan alentuminen vastaa tuota alenemaa. Tukimuutokset, tukien maksatusten viivästymiset ja tuottajahinnan aleneminen aiheuttavat maksuvaikeuksia tiloille. Tuottajien jaksaminen on koetuksella.

Suomen osuus koko EU:n alueella tuotettavasta maitomäärästä on 1,5%. Venäjän pakotteiden aiheuttamat rajoitteet koskevat koko EU:n aluetta, mutta käytännössä kohdistuvat rankimmin Suomeen. Maidontuotannon kannattavuuskriisiä helpottamaan ja tuotantoa vakauttamaan saatiin EU:sta ja kansallisin päätöksin kriisiapua tiloille:

Maidontuotannon vähentämistuki
Kotieläintalouden sopeuttamistuki
Maidontuotannon kriisituki
Poikkeuksellinen mukautustuki ja sen lisätuki

6.4 Liha

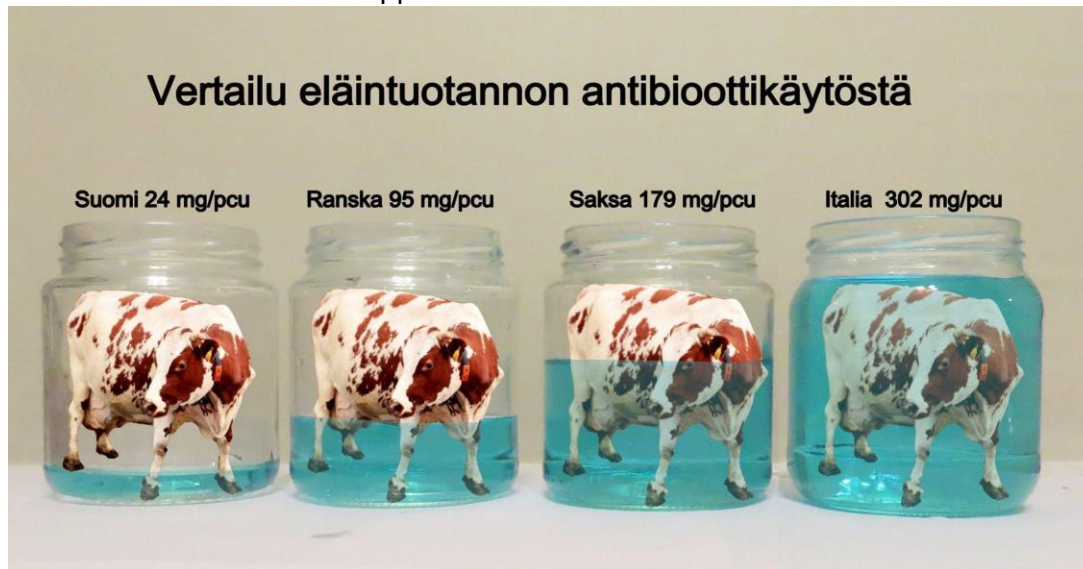
Lihantuotanto on kärsinyt alenevista tuottajahinnoista ja tukien maksatusten viivästymisestä. Myös julkinen keskustelu lihankasvatuksen eettisyydestä painaa lihantuottajien motivaatiota alas. Meneillään on kasvisruokabuumi ja se vaikuttaa tuotannonalaan jonkin verran.

Eteläisten liittojen (MTK-Häme, MTK-Kaakkois-Suomi, MTK-Uusimaa, SLC, MTK-Varsinais-Suomi, MTK-Satakunta, MTK-Pirkanmaa) yhteinen lihavaliokunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita liha-alalta.

Lihan kuluttajahinnat alenivat vuoden aikana noin 1,3 %.

Sianlihan tuottajille tarkoitettu kriisituki oli kertaluonteinen tuki, jonka ehtona oli, että sianlihan tuottajalla on tuen määräytymisjaksolla sikarekisteriin merkittyjä sikoja. Tuki voitiin maksaa sianlihan tuottajille sikarekisteriin 1.5.–31.8.2015 kunkin kuukauden ensimmäisenä päivänä merkittyjen emakkojen, lihasikojen ja nuorten siitossikojen keskimääräisen eläinryhmäkohtaisen lukumäärän perusteella. Tuki oli 29,4 euroa emakkoa kohti ja

8,38 euroa lihasikaa ja nuorta siitossikaa kohti. Tukea maksettiin yhteensä noin 8 miljoonaa euroa. Puolet tuesta maksettiin EU:n varoista ja puolet kansallisista varoista. Tuki maksettiin kesäkuun 2016 loppuun mennessä.

6.5 Luomu

Luomutuotanto jatkoi Kaakkois-Suomessa hienoista kasvua. Luomuvalvottuja tiloja oli vuonna 2016 Kaakkois-Suomessa n. 220 kappaletta (6,8 % kaikista tiloista) ja peltoa oli luomuvalvonnassa n. 13 000 hehtaaria (9,4 % Kaakkois-Suomen peltoalasta).

Luomutuotteiden markkinatilanne oli kaiken muun maataloustuotemarkkinan kanssa samalla tavalla haastavassa tilanteessa. Tuottajahinnat pysyivät edellisen vuoden tasolla. Edelleen osa luomu-tuotetuista tuotteista osa markkinoidaan tavanomaisena, suurimpana maito.

Suurin tuotannon kasvu oli Luomu-puhdaskauran tuotannossa. Puhdaskaurasta maksettava tuottajahinta oli myös erittäin houkutteleva, ollen lähes kaksinkertainen rehu-kauraan verrattuna. Puhdaskauran kysyntä on edelleen kovassa kasvussa.

Tiloilla kiinnostus luomutuotantoa kohtaan on edelleen kasvussa. Koulutukset ovat kysytyjä ja kurssit täynnä. Yksi kiinnostusta lisäävä asia on muutaman vuoden toiminut Kymen Luomu-osuuskunta, mikä helpottaa tuotteiden markkinointia. Osuuskunnan kautta pieniäkin eriä on helpompi markkinoida.

Luomun satotilanne oli kohtuullinen. Luomuviljan keskisato oli 2200 kg/ha (2100kg/ha), härkäpavulla keskisato oli 2600kg/ha (2100kg/ha). Säilörehusato oli 18 tn/ha (19tn/ha). Suluissa edellisen vuoden keskiarvot.

6.6 Ympäristö- ja maapolitiikka

MTK:n eteläisten liittojen (Uusimaa, Häme, SLC, Kaakkois-Suomi) maa- ja ympäristöpoliittinen valiokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yleisesti valiokunnan tehtäviä ja alueellisesti meneillään olevia asioita, mm. kaavoitustilanteita, maakuntauudistuksen vaiheita, MTK:n valiokuntauudistusta, ajankohtaisia ympäristöasioita ja vireillä olevia lakimuutoksia.

Kukin MTK-liitto laati itsenäisesti kannanottoja lakiehdotuksiin ja muihin vireillä oleviin uudistuksiin.

Kaakkois-Suomessa on vuoden 2016 aikana laadittu useita maankäyttöön ja ympäristöön vaikuttavia kaavoja, joihin on annettu lausuntoja yhteistyössä MTK Metsänomistajat kanssa. Em. kaavasunnitelmat vaikuttavat oleellisesti alueen maankäyttöön ja mukana on myös yksityisomistuksessa olevaa viljely- ja metsämaata. Tuottajaliiton lausunnoissa painotetaan maanomistajanäkökulmaa ja pyritään ehkäisemään maanomistajan toimintaa haittaavat kaavamääräykset.

Kymenlaakson maakuntakaavan päivitys aloitettiin vuoden loppupuolella. MTK-Kaakkois-Suomen edustajat osallistuivat työpajoihin, joissa sidosryhmät voivat tuoda julki näkemysensä kaavan laadintaan ja sisältöön liittyvistä asioista. Maakuntakaavan päivittäminen jatkuu vuonna 2017 ja sen laatimisprosessiin osallistutaan aktiivisesti.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi saatiin päätökseen vuonna 2016. MTK-Kaakkois-Suomi laati lausunnon luonnoksesta. Lausunnossa muistutetaan, että maaseutua ei tule museoida, ajanmukainen tuotanto on oltava mahdollista myös arvokkailla maisema-alueilla ja maanomistajille on taattava korvaus maisema-alueista johtuvista suorista tai epäsuorista maankäytön rajoituksista.

MTK-Kaakkois-Suomi järjesti yhteistyökumppaneidensa kanssa kaavoitukseen ja ympäristöön liittyviä koulutuspäiviä vuoden 2016 aikana. Maaseutuelinkeinot ja kaavoitus-seminaari järjestettiin Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa, osallistujia koulutuksessa oli 150 henkeä. Eteläisten liittojen luottamushenkilöille järjestettiin ympäristöasiamiespäivät Lahdessa, Kaakkois-Suomen alueelta osallistujia oli 8 henkeä.

Maankäyttöön ja maakuntauudistukseen liittyviä kommentteja julkaistiin paikallislehdissä useaan otteeseen vuoden aikana.

6.7 Sosiaalipolitiikka

Sosiaalipolitiikan saralla tapahtui paljon vuoden 2016 aikana. Lomituspalvelulaki uudistui, loppuvuoden lisäbudjetti toi lisärahaa viljelijöiden hyvinvoinnin edistämiseen, uudistettu Matal-laki tuli voimaan ja MTK-Kaakkois-Suomessa suunniteltiin viljelijöiden hyvinvointihanketta.

Lomituksen ajankohtaispäivä eteläisten liittojen (MTK-Häme, MTK-Kaakkois-Suomi, MTK-Uusimaa, SLC) lomitustaaville järjestettiin Hollolassa 14.11.2016. Eteläisten liittojen sosiaalivaliokunta kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana, käsiteltäviä asioita oli mm. lomituksen uudistukset, työterveyshuollon ajankohtaiset asiat ja hyvinvointihankkeet liittojen alueilla.

Maatalousyrittäjien lomituspäätös hyväksyttiin EU:ssa 15.12.2015. Uuden lain mukaan samat perusedellytykset koskevat kaikkia lomituspäätöksiä.

Itse järjestetty lomitus muuttui yrittäjäpohjaiseksi, vuosilomaoikeus on edelleen 26 päivää vuodessa.

Tuettua maksullista lomitusta voi saada edelleen 120 tuntia vuodessa, automaation valvontaa varten järjestetystä varallaolosta veloitetaan 5 €/h. Myös sijaisapua on haettava kirjallisesti ennen töiden aloittamista.

Sijaisapuoikeus sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella:

- kalenterivuoden aikana enintään 20 päivää, joista seitsemän päivää ylittävältä osalta oltava todistus työkyvyttömyydestä

Sijaisapua ei ole mahdollista saada enää

- aikuiskoulutukseen osallistumista varten
- tuottajajärjestön kokoukseen osallistumista varten
- muun rinnastettavan tilapäisen syyn vuoksi

Syksyn 2016 lisäbudjetin maatalouden kriisipaketin vaikutuksia maatalouden sosiaalipolitiikkaan

Osana maatalouden kriisipakettia lomituksen palvelumaksuihin sovittiin määräaikainen alennus vuoden 2017 ajaksi

- sijaisavun perusmaksussa 31 % alennus
- maksullinen lomittaja-apu hintaan 12,00 e/h
- varallaoloa 1,50 e/h

Melalle kohdistettiin 1 milj. € maatalousyrittäjien hyvinvoinnin edistämiseen. Mela aloitti loppuvuodesta Väliä viljelijästä-hankkeen, jonka tavoitteet ovat samansuuntaisia MTK-Kaakkois-Suomen Virtaa Viljelijälle-hankkeen kanssa. Hankkeet tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään.

MTK-Kaakkois-Suomessa suunniteltiin vuonna 2016 Virtaa Viljelijälle-hyvinvointihanke, jonka tarve nousee ruohonjuuritasolta. Hankkeen tavoitteena on kehittää ennakkoivia toimenpiteitä työuupumuksen ehkäisemiseen ja auttaa vaikeuksissa olevia tiloja selviytymään ahdingosta. Hankehakemus jätettiin Kaakkois-Suomen ELY-keskukseen syksyllä 2016, rahoituspäätöstä ja hankkeen aloitusta odotellaan vuoden 2017 alkuun.

Työterveyshuolto

Kaakkois-Suomen maatalouden työterveyshuoltoon kuuluvien MYEL-vakuutettujen määrät olivat seuraavat (suluissa kunnat, joissa luvut suurimmat):

Kymenlaakso 37,4 % (Hamina 43,5 %)
Etelä-Karjala 35,2 % (Savitaipale 55,6 %)

MTK-liiton järjestämä kuntoutuskurssi yhteistyössä Verven kanssa alkoi vuoden 2016 aikana, osallistujia kuusi henkilöä. Kurssi jatkuu vuoden 2017 puolelle ja toteutetaan Lappeenrannan kylpylän tiloissa.

Uusi maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilaki MATAL astui voimaan vuoden 2016 alusta. Laki koskee tapaturmia ja ammattitauteja, jotka sattuvat 1.1.2016 alkaen. Korvauksetuudet ja niiden taso säilyvät keskeisiltä osin entisellään. Bonusjärjestelmää ei enää ole, vakuutusmaksu määrätään tasaisesti kaikille vakuutetuille eikä yksittäisten vahinkotapahtumien sattuminen taikka maksettavat korvaukset enää vaikuta vakuutusmaksuun. Työterveyshuoltoalennus työajan MATA-vakuutusmaksusta on edelleen 20 %. Tapaturman sattuessa vahinkoilmoitus Melaan on tehtävä 30 päivän kuluessa vahingon sattumisesta.

7. Liiton talous

Dokumentit ovat toimintakertomuksen liitteenä.

8. Jäsenedut

Lisätietoa sekä liiton toimihenkilöiltä että internet-sivuilta:

<http://www.mtk.fi/jasenyys/jasenedut>

http://www.mtk.fi/liitot/kaakkoissuomi/jasenedut/fi FI/kaakkoissuomi_jasenedut/

9. Liiton johtokunnan 2017 yhteystiedot

Liiton johtokunta järjestäytyi tammikuun 2017 kokouksessaan. Vuoden 2017 johtokunnan puheenjohtajat ja jäsenet ovat seuraavat:

Kari Niemi, puheenjohtaja, puh. 040 704 4696

Pekka Helkala, varapuheenjohtaja, puh. 040 517 8370

Janne Kainulainen, jäsen puh. 050 309 4805

Aleksi Kivelä, jäsen, puh. 040 755 0413

Juha Muuronen, jäsen, maaseutunuorten edustaja, puh. 040 507 8341

Helena Pesonen, jäsen, MTK:n valtuuskunnan jäsen, puh. 040 760 2735

Juha Sajomaa, maaseutuyrittäjävastaava, puh. 040 512 2765

Matti Seitsonen, kuluttajavastaava, MTK:n valtuuskunnan jäsen, puh. 0500 753 763

Antti Särkkä, jäsen, puh. 050 356 6997

Riitta Torikka, jäsen, puh. 050 541 0411

Jouni Aalto, MTK:n valtuuskunnan jäsen (metsä), puh. 050 5278670

Matti Ahvonen, MTK:n valtuuskunnan jäsen, puh. 050 523 5483

Annukka Kimmo, MTK:n metsäjohtokunnan 2. puheenjohtaja, puh. 0400 578 621